

Zásadně vlídný přístup k drezuře praktikuje Ivan Ringel

Rozdílné přístupy cvičitelů koček

Vlídna drezura byla námětem čtyř předchozích dílů. Opravdoví znalci zvířat zde vysvětlovali, jak nácvik probíhá. Víme už, že to není o bezmezném mazlení s predátory, ale o jejich důsledném vedení, avšak bez násilných metod vedoucích k pokoření šelem. Ne všichni drezéři jsou ovšem zastánci takového partnerství s šelmami.

Připomeňme si letité zkušenosti drezérů velkých koček, kteří tvrdí, že práce se samci do jejich dospělosti, tedy přibližně do tří let, není příliš riziková. Pak si ovšem především lvi začínou hájit samice ze skupiny a drezér se pro ně často stává rivalem. Ovlivňuje je, s některou se dokonce mazlí, ony ho poslouchají a při jiných cvičích je s nimi ve fyzickém kon-

taktu. To někteří lvi těžce nesou. Méně zkušená a odvážná drezéři to vyřeší kastrací, jiní zase užívají zastrašovací metody výcviku. Nesetkal jsem se však u nás s žádným drezérem, který by používal násilí, o jakém vyprávějí cirkusovní kmeti, kteří ho znají i ze vzpomínek svých předchůdců.

Joschi

Za příklad rozdílného pohledu na soudobý výcvik šelem nám může posloužit názor drezéra Joschiho Ortmana z německého cirkusu Humberto. Nutno dodat, že tento cirkus nemá nic společného s českým Humbertem. Jen jméno. Ten německý byl založen teprve před 30 roky a takové jméno dostal jenom proto, že se jeho zakladatel, tchánovi současného ředitele, zkrátka líbilo. Výběr zvířecích cvičenců Joschiho je na velký cirkus nevšední a možná by potěšil mnohé ochránce zvířat. Cvičí totiž hlavně se skotem, což je ve skutečnosti rutinní záležitost. Pokud by si totiž nějaký hospodář chtěl dát práci se svými kravami, po dvou měsících by dokázal totéž. O kozách ani nemluvě, protože během letních prázdnin na venkově dokáže rohatá stvoření takto vycvičit každé dítě, které ví něco o zvířatech. Zvláště když smysl pro taškařice mají kozy stejný jako psi, jak se o tom

můžeme přesvědčit třeba v kostelech při vánočních mších, kde dotvářejí kulisy Betléma. „Domestikovaná zvířata se cvičí snadněji a zásadně jinak než lvi,“ stroze srovnal německý drezér.

Zastrašování

Neřekl sice nic nového, ale že to s domestikovanými zvířaty také není zcela bezpečné, bylo vidět na něm samotném, když nemohl takřka chodit, neboť ho zranil při vystoupení kůň. Neohebná záda mu neumožňovala po celé uplynulé léto předvádět skupinu lvů, neboť s takovým handicapem si netroufl mezi ně vstoupit. V té době cvičil jen tři osmiměsíční lvičata. Avšak způsobem, který má daleko k drezuře uplatňované u českých drezérů. „Lvi jsou predátoři a já si u nich musím od malička vytvářet takový respekt, že se ke mně ani nepřiblíží,“ shrnul svoje nazírání na jejich výcvik. Jak dále uvedl, není pro takové pojetí třeba používat násilí, ale stačí kořata pouhými pohyby a tělem zatlačovat do míst, kam je potřeba. „Oni takové mluvě gest rozumějí a snadno se podřizují. Samozřejmě že v dospělosti to zvláště samci zkoušejí, zda by nemohli mít navrch. Člověk ale nesmí ustoupit,“ dodal.

Možná řešení

Lze si snadno domyslet, co následuje, když se ataky lvů stávají životu nebezpečné. Buď zvíře někomu prodat, nebo

Samec bez hřívky nevypadá hezky a i přes kastraci si hlídá klidně odpočívající samici

Kontaktní výcvik levhartice Novy praktikuje Jaromír Joo

uspal a sundal mu řetěz. Strocker mezi tím rozestavěl kolem arény sudy. Když se tygřík probral z narkózy, dal se před Strockerem na útěk. Aby se od něho dostal dál, byl nucen přeskakovat sudy. Strocker ho bičem a tyčí naváděl a udržoval v běhu. Manéž byla kulatá, aby tygr krotitele nemohl natlačit do rohu. Navíc měl Strocker po ruce židli pro případ, že by tygr na něho zaútočil. Nohy židle by šelmu zmátly a potom by se dostaly ke slovu tyč s bičem nebo dokonce pistole,“ popsal případ, který viděl na vlastní oči.

Druhý extrém

Helfer sám měl v jednu dobu až 1800 zvířat pro potřebu filmového studia. Mezi desítkami šelem nejrůznějšího druhu také lva Zamba, jehož výevik byl protipólem právě uvedeného pokoreňi tygra. Zřejmě se jednalo o jedinou výchovu lva v rodině, jakou kdy člověk vyzkoušel. Zamba měl být jakousi obdobou psího přítele, jenomže když Helfer přišel se lvem k někomu na návštěvu, příště už pozvání nedostal. Marně vysvětloval, že mu ho nemá kdo pohlídat a že o samotě by se mu stýskalo. Jak lev rostl, musel si cvičitel pro společné spaní pořizovat stále větší postel, jinak buď praskla, nebo rozmazlenec shodil pánička na zem. Helfer už v knize nepíše, zda tak cvičil ostatní šelmy. Určitě ne, protože Zamba mu zabral tolik času, že podobného miláčka už by nestihl obsloužit. Fakt je, že se Zambou nafilmoval jedinečné scény a to i s dětmi, což by si s jinou velkou

Vycvičit kozy a krávy nelze považovat za cirkusové umění stejně jako drsný výcvik šelem

vykastrovat. Že takové zvíře pak ztrácí to nejhezčí, co se nám při vyslovení jména krále zvířat vybaví, je zřejmé. Na cirkusového lva bez hřívy je smutný pohled. Soudobá drezura upouští od krkolomných kousků se zvířaty a snaží se předvádět právě eleganci a krásu šelem, jak ji u většinou povalujících se koček v zoo nevidíme. A lev bez zlatavé hřívy určitě není v cirkuse žádnou okrasou. Stejně tak nedělá cirkusu dobré jméno ani skupina lvícat, kterou Joschi Ortmann v létě předváděl ve venkovním výběhu vedle šapitó. Lvíčata, se kterými nemá drezér v tomto věku přátelský kontakt, ale naopak předvádí, jak silně ho respektují, určitě nejsou to, co by si milovníci zvířat přáli vidět. Je pravda, že běžný návštěvník cirkusu nic z řečeného nevnímá, ale znalci zvířat takové detaily neuniknou.

Čas jsou peníze

Zda ještě existují drsné metody výcviku šelem, které se praktikovaly při přípravě zvířat pro nejslavnější filmová studia, není jasné. Majitelé zvířat se tím nechlubí, neboť si jsou vědomí silného tlaku veřejnosti proti těmto praktikám. A důvod takového výcviku? Násilím pokořená zvířata jsou poslušná, vykonávají cviky rychle a producenti neztrácejí čas a desetitisíce dolarů zdlouhavým čekáním, až se šelma cvičená vlídným způsobem představí, jak si přeje režisér. Zmiňuje se o tom někdejší špičkový hollywoodský drezér Ralph Helfer ve své knize Zamba, život s králem zvířat. Zmiňuje se o cvičiteli Stockerovi, který například mladého tygříka neustále provokoval a ten odpovídal výpadem. „Teprve za dlouhou chvíli mládě rezignovalo. Vyčerpané a demoralizované, s podlitinami na bocích a krvácejícím hřbetem začalo před dlouhou tyčí couvat. Strocker zvítězil. Vzadu čekal veterinář, aby tygra

kočkou netroufl. Z jeho vyprávění však vyplývá, že nikdy neztratil smysl pro odpovědnost a v každém okamžiku si byl vědom, že Zamba není žádná hračka, ale opravdová šelma.

Josef Růžička

Předvádějící se lvíčata okamžitě změňi své chování, když přijde Joschi Ortmann

